

Človek a hodnoty

UPRAVENÉ CIELE A OBSAH VZDELÁVACÍCH OBLASTÍ A VYUČOVACÍCH PREDMETOV

ŠTÁTNY PEDAGOGICKÝ ÚSTAV

2020

OBSAH

ČLOVEK A HODNOTY	4
ETICKÁ VÝCHOVA.....	5
Výkonové štandardy pre 1. cyklus.....	5
Obsahový štandard pre 1. cyklus.....	5
Výkonové štandardy pre 2. cyklus.....	7
Obsahový štandard pre 2. cyklus.....	7
Výkonové štandardy pre 3. cyklus.....	9
Obsahový štandard pre 3. cyklus.....	9
Konkrétne vymedzenie vzťahov s inými vzdelávacími oblasťami a s prierezovými témami.....	13
NÁBOŽENSKÁ VÝCHOVA/NÁBOŽENSTVO KATOLÍCKA CIRKEV NA SLOVENSKU	15
Výkonové štandardy pre 1. cyklus.....	15
Obsahový štandard pre 1. cyklus.....	15
Výkonové štandardy pre 2. cyklus.....	16
Obsahový štandard pre 2. cyklus.....	17
Výkonové štandardy pre 3. cyklus.....	17
Obsahový štandard pre 3. cyklus.....	18
Konkrétne vymedzenie vzťahov s inými vzdelávacími oblasťami a s prierezovými témami.....	19
NÁBOŽENSKÁ VÝCHOVA/NÁBOŽENSTVO EVANJELICKÁ CIRKEV AUGSBURSKÉHO VYZNANIA NA SLOVENSKU.....	22
Výkonové štandardy pre 1. cyklus.....	22
Obsahový štandard pre 1. cyklus.....	23
Výkonové štandardy pre 2. cyklus.....	23
Obsahový štandard pre 2. cyklus.....	24

Výkonové štandardy pre 3. cyklus.....	24
Obsahový štandard pre 3. cyklus.....	25
Konkrétne vymedzenie vzťahov s inými vzdelávacími oblasťami a s prierezovými témami.....	26
NÁBOŽENSKÁ VÝCHOVA/NÁBOŽENSTVO PRAVOSLÁVNÁ CIRKEV NA SLOVENSKU.....	30
Výkonové štandardy pre 1. cyklus.....	30
Obsahový štandard pre 1. cyklus.....	31
Výkonové štandardy pre 2. cyklus.....	31
Obsahový štandard 2. cyklus.....	32
Výkonové štandardy pre 3. cyklus.....	32
Obsahový štandard pre 3. cyklus.....	33
Konkrétne vymedzenie vzťahov s inými vzdelávacími oblasťami a s prierezovými témami.....	34
NÁBOŽENSKÁ VÝCHOVA/NÁBOŽENSTVO REFORMOVANÁ KRESŤANSKÁ CIRKEV NA SLOVENSKU.....	37
Výkonové štandardy pre 1. cyklus.....	37
Obsahový štandard pre 1. cyklus.....	38
Výkonové štandardy pre 2. cyklus.....	38
Obsahový štandard pre 2. cyklus.....	39
Výkonové štandardy pre 3. cyklus.....	39
Obsahový štandard pre 3. cyklus.....	40
Konkrétne vymedzenie vzťahov s inými vzdelávacími oblasťami a s prierezovými témami.....	41
NÁBOŽENSKÁ VÝCHOVA/NÁBOŽENSTVO CIRKEV BRATSKÁ V SLOVENSKEJ REPUBLIKE.....	44
Výkonové štandardy pre 1. cyklus.....	44
Obsahový štandard pre 1. cyklus.....	44
Výkonové štandardy pre 2. cyklus.....	45
Obsahový štandard pre 2. cyklus.....	45

Výkonové štandardy pre 3. cyklus.....	46
Obsahový štandard pre 3. cyklus.....	46
Konkrétne vymedzenie vzťahov s inými vzdelávacími oblasťami a s prierezovými témami.....	47

VZDELÁVACIA OBLASŤ

ČLOVEK A HODNOTY

Charakteristika vzdelávacej oblasti

Hlavnou úlohou tejto vzdelávacej oblasti je aktívne sa podieľať na formovaní osobnosti žiakov s vlastnou osobnou, náboženskou identitou a hodnotovou orientáciou, v ktorej úcta k človeku a k prírode, spolupráca, prosociálnosť a univerzálne ľudské hodnoty zaujímajú významné miesto. Pri plnení tohto cieľa sa neuspokojuje iba s nadobúdaním poznatkov o morálnych zásadách, ale účinne podporuje pochopenie a zvnútorňovanie mravných noriem a napomáha osvojeniu správania sa, ktoré je s nimi v súlade. Týmto spôsobom žiaci rozširujú svoj vlastný pohľad na svet a schopnosť realizovať svoj život v kongruencii s prijatými hodnotami. Obsah vzdelávacej oblasti Človek a hodnoty sa realizuje v existujúcich vyučovacích predmetoch *etická výchova* a *náboženská výchova/náboženstvo* podľa platného RUP.

Komplexné ciele vzdelávacej oblasti

V rámci vzdelávacej oblasti žiaci

- získajú spôsobilosť rozlišovať dobro od zla a konať v prospech dobra.
- nadobudnú spôsobilosť na rešpektovanie hodnoty života človeka a úctu ku všetkým formám života.
- získajú predovšetkým základné systematické vedomosti o viere vytvárajú vlastnú náboženskú identitu.
- získajú spôsobilosti, ktorými posilnia sebaúctu, úctu k druhým a osvoja si postoje podporujúce kultivované medziľudské vzťahy.
- osvoja si pozitívny postoj k postihnutým, chorým, starým a iným ľuďom (ako aj všetkým živým tvorom), ktorí potrebujú zvýšené porozumenie a pomoc.
- naučia sa aktívne participovať na živote spoločnosti (cirkvi, regiónu, školy, triedy).
- naučia sa kriticky myslieť, argumentovať a prehodnocovať, kultivovane diskutovať, rešpektovať názory a cítenie iných ľudí, základné princípy demokracie, ľudské práva, iné náboženstvá, národy, národnosti, etnické skupiny.
- rozvíjajú schopnosť náboženského dialógu a úsudku.
- zdôvodnia dôležitosť stanovenia si vlastných životných cieľov, etických a náboženských hodnôt a zachovávaní spoločensky uznávaných noriem.

Človek a hodnoty

ETICKÁ VÝCHOVA

Výkonové štandardy pre 1. cyklus

Žiak vie:

- používať komunikačné spôsobilosti v medziľudských vzťahoch.
- interpretovať pravidlá v rodine, v triede i v školskom poriadku.
- vyjadriť svoju spoluúčasť iným v bežných i problémových situáciách.
- uviesť príklad nenásilného riešenia konfliktov.
- navrhnúť tvorivé riešenia pri problémoch vo vzájomných vzťahoch v triede.
- interpretovať formy pomoci či spolupráce živej i neživej prírode.

Žiak

- pozitívne vníma seba a iných v bežných i záťažových situáciách.
- prijíma citové prežívanie seba aj druhých.
- spolupracuje pri vytváraní dobrej atmosféry v triede i škole.

Obsahový štandard pre 1. cyklus

Postoje a spôsobilosti v medziľudských vzťahoch

Pozdrav, ospravednenie, prejavenie vďačnosti v rodine, v školskej triede, v inej sociálnej skupine

Pravdivosť, čestnosť a umiernenosť v komunikácii, dodržanie slova/sľubu

Zásady a význam komunikácie v rodine, v triede, v inej sociálnej skupine

Práva a povinnosti v rodine a triede, spoluúčasť na tvorbe pravidiel

Rizikové situácie v živote detí

Zdroje informácií a ich pravdivosť

Prijatie pravdy o sebe, pravda o iných

Ľudská dôstojnosť a pozitívne hodnotenie druhých

Hodnota osoby, moja hodnota, sebaovládanie, rozdiel medzi mnou a ostatným svetom

Prejavy úcty k rodičom, ostatným členom rodiny, učiteľom, starším ľuďom a spolužiakom

Vlastnosti iných osôb, pozitívne vlastnosti rodinných príslušníkov, kultivované vyjadrenie pozitívneho hodnotenia spolužiakov

Negatívne správanie a jeho dôsledky na iných

Rodina a jej úloha v živote človeka, vzájomné vzťahy a pomoc v rodine

Človek a hodnoty

Vzájomná úcta a rešpekt v spolužití rodiny, triedy, inej sociálnej skupiny
Skvalitnenie spolužitia v našej triede

Tvorivosť a iniciatíva

Význam tvorivosti a jej prínos pre človeka (úžitok, radosť, obohatenie iných)
Tvorivosť, ktorá škodí a zarmucuje
Zložky tvorivosti – pozornosť, všímavosť, úsilie, vytrvalosť
Prekonanie vlastnej pohodlnosti a obáv pri poznávaní nových vecí
Iniciatíva pri vytváraní dobra a zabraňovaní zlu
Iniciatíva pri budovaní dobrých vzťahov v rodine, triede a inej sociálnej skupine
Tvorivosť a iniciatíva pri ochrane prírody

Komunikácia a identifikácia citov

City ako bohatstvo v našom živote
Prežívanie citov a naša dôstojnosť
Kultivované vyjadrenie citov v rodine, v triede, v inej sociálnej skupine
Úcta k osobám opačného pohlavia
Úcta k citovému prežívaniu druhých

Vcítanie sa do prežívania iných

Radosť a smútok v živote ľudí
Význam empatie v rodinnom spolužití i v sociálnych skupinách
Vcítanie sa do situácie svojich spolužiakov
Súcit a spoluúčasť so slabšími, chorými, zdravotne a sociálne znevýhodnenými ľuďmi

Riešenie konfliktov – výchova k zmierlivosti

Právo na omyl
Rozdiel medzi omylom a zákernosťou v medziľudských vzťahoch
Sebaovládanie v konfliktných situáciách
Hľadanie spoločného, odpúšťanie v medziľudských vzťahoch
Upevňovanie vzájomnosti v triede, pravidlá súťaživosti a kooperácie
Odmietnutie zla a negatívnych ponúk – asertivita v praxi
Otvorená komunikácia, pravdivosť a objektívnosť ako prevencia konfliktov

Človek a hodnoty

Pomoc, darovanie, delenie sa

Vnímanie a prežívanie prosociálnosti (prosociálnosť okolo nás)

Materiálna a nemateriálna pomoc

Delenie sa a darovanie v rámci rodiny, žiackeho kolektívu a vo svojom okolí

Účasť žiakov na úspechoch i problémoch školy

Pomoc iným formám života (živá a neživá príroda)

Výkonové štandardy pre 2. cyklus

Žiak vie:

- diskutovať o problémoch komunikácie v triede, škole a ďalších sociálnych skupinách, ktorých je členom.
- zhodnotiť svoje silné a slabé stránky.
- uviesť príklady reálnych a zobrazených prosociálnych vzorov zo svojho okolia/vyjadriť názor na prečítanú knihu a charakterizovať prosociálnu postavu.
- rozpoznať, ktoré práva dieťaťa sa dodržujú alebo porušujú v jeho prostredí.
- navrhnúť iniciatívne aktivity na pomoc svojho regiónu, obce, mesta.
- navrhnúť dobročinné iniciatívy a angažovať sa v nich.
- participovať v konkrétnych žiackych občianskych a ochranárskych aktivitách.

Žiak:

- uplatňuje základné komunikačné zručnosti v medziľudských vzťahoch.
- vyjadruje solidaritu s deťmi, ktoré dlhodobo trpia nedodržiavaním ich práv.
- vyjadruje iným ľuďom obdiv a poďakovanie.
- preukazuje toleranciu a ústretovosť vo vzťahoch.
- oceňuje inakosť.

Obsahový štandard pre 2. cyklus

Rozvoj komunikačných zručností v medziľudských vzťahoch

Zlaté pravidlo morálky – „Správaj sa k iným tak, ako chceš, aby sa oni správali k tebe“

Druhy a úrovne komunikácie. Pravidlá otvorenej komunikácie

Rozlíšenie verbálnej a neverbálnej komunikácie

Identifikovanie (na príkladoch) prejavov neverbálnej komunikácie

Analýza jednoduchých obrázkov, príbehov, literárnych textov s prejavmi vhodnej a nevhodnej komunikácie

Človek a hodnoty

Ovládanie základných komunikačných zručností
Prediskutovanie problémov komunikácie v triede

Poznanie a pozitívne hodnotenie seba a druhých

Sebapoznanie a sebaúcta
Zhodnotenie svojich silných a slabých stránok. Rozvíjanie silných stránok
Identifikovanie prvkov, ktoré podporujú sebaúctu
Sebaovládanie a sebahodnotenie
Vzťah medzi sebaúctou a sebaovládaním
Sebapoznanie ako dôležitý predpoklad osobnostného rozvoja
Význam pochvaly a uznania. Príklady pozitívneho hodnotenia iných
Pozitívne hodnotenie seba a iných na príkladoch v záťažových situáciách

Reálne a zobrazené vzory

Zdroje prosociálnych vzorov
Rozlíšenie (na príkladoch) pozitívnych a negatívnych vplyvov komunikačných prostriedkov a sociálnych sietí
Príklady prosociálnych ľudí zo svojho okolia
Príklady zobrazených prosociálnych vzorov

Od práv a povinností k zodpovednosti

Ľudské práva a slobody a práva dieťaťa
Rovnosť všetkých ľudí v ich právach. Konať v najlepšom záujme dieťaťa
Vzájomný vzťah (dialektika) práv a povinností
Plnenie povinností voči sebe a iným rozširuje sféru našich práv
Prijetie odlišností/inakosti
Rozpoznanie vhodného a nevhodného správania voči osobám opačného pohlavia
Posúdenie významu tolerancie, rešpektu, úcty a solidarity na ceste k dodržiavaniu ľudských práv a k zodpovednosti
Analýza príkladov (z blízkeho prostredia dieťaťa alebo detí vo svete) z pohľadu dodržiavania alebo porušovania práv dieťaťa

Tvorivosť v medziľudských vzťahoch

Tvorivosť, iniciatíva, vytrvalosť a zodpovednosť pri riešení každodenných problémov
Faktory podporujúce tvorivosť a iniciatívu
Znaky tvorivého človeka
Význam tvorivosti v medziľudských vzťahoch

Človek a hodnoty

Návrhy spôsobov riešenia problémových situácií v triede, škole
Iniciatívne aktivity na pomoc svojej obci, mestu, regiónu

Etické aspekty ochrany prírody

Vnímanie prírody
Ľudská činnosť a životné prostredie
Zdôvodnenie osobnej zodpovednosti každého človeka za životné prostredie
Zhotovenie/vytvorenie projektu ochrany prírody v miestnej lokalite
Realizácia konkrétnych žiackych ochranárskych aktivít

Výkonové štandardy pre 3. cyklus

Žiak vie:

- argumentovať o význame empatie pri riešení problémov.
- prezentovať príklady zodpovedného riešenia konfliktov.
- navrhnúť projekt osobnej účasti ľuďom alebo zvieratám odkázaným na pomoc.
- navrhnúť spôsoby prosociálneho riešenia budovania dobrých vzťahov v rodine, v triednom kolektíve.
- použiť asertívne techniky v bežných a záťažových situáciách.
- zaujať postoj k otázkam sexuálneho života, zdravého životného štýlu a prosociálneho správania.
- zhodnotiť výhody a nevýhody používania internetu.
- diskutovať o morálnych dilemách a hľadať ich riešenia.
- diskutovať o aktuálnych etických problémoch v spoločnosti.

Žiak

- oceňuje kultivované vyjadrovanie citov.
- oceňuje potrebu pomoci slabším.
- preberá zodpovednosť za vytvorenie svojho plánu work-life balance.
- oceňuje hodnoty človeka, jeho dôstojnosti, života a zdravia.

Obsahový štandard pre 3. cyklus

Kultivované vyjadrovanie citov

Vplyv citov na zdravie človeka
Rozlíšenie kultivovanosti a nekultivovanosti vo vyjadrovaní citov
Kognitívna a emocionálna empatia

Človek a hodnoty

Empatia a jej význam v medziľudských vzťahoch

Faktory ovplyvňujúce empatiu

Empatia v modelových situáciách

Asertívne správanie

Asertivita a typy správania (pasívne, agresívne a asertívne). Ich výhody a nevýhody

Podstata asertívnych práv a ich použitie

Uplatnenie asertívnych techník v modelových situáciách

Prosociálne správanie

Dôležitosť a vplyv (zobrazených a reálnych) prosociálnych vzorov správania v histórii, literatúre, filme, vo svojom okolí, vo svojom živote

Dobro a zlo

Druhy prosociálneho správania (pomoc, darovanie, delenie sa, spolupráca)

Vzťah empatie a prosociálneho správania

Prejavy konkrétnej pomoci spolužiakom, blízkym, anonymným ľuďom v núdzi, trpiacim zvieratám

Objavovanie vlastnej jedinečnosti a identity

Poznanie silných a slabých stránok osobnosti

Zdravé sebavedomie (sebaúcta a seba prijatie ako predpoklad zdravého sebavedomia)

Byť sám sebou, vedieť obhájiť svoje práva a názory

Manipulácia a asertívne práva

Manipulačné poverky a spôsobilosť odolať manipulácii a tlaku skupiny

Kritické myslenie a správanie (nemanipulovať inými a nenechať sa manipulovať)

Prejavy úcty k iným

Prosociálne správanie ako prejav vlastnej identity

Etické aspekty vzťahu vo vlastnej rodine

Rodina, v ktorej žijem

Práva a povinnosti

Pozitívne hodnotenie, empatia, asertivita, tvorivosť v rodinnom prostredí

Rozvíjanie sociálnych zručností v rodine – návrhy konkrétnych iniciatív na možnosti prosociálneho správania v rodine

Sexualita ako súčasť integrity človeka

Sexuálna identita

Človek a hodnoty

Význam priateľstva a lásky v medziľudských vzťahoch

Rozlíšenie pohlavnej zrelosti od pripravenosti na rodičovstvo

Príčiny a riziká predčasného sexu – počatie a prenatálny život človeka, pohlavné choroby a AIDS

Etické aspekty sexuality – výlučnosť, vernosť, zdržanlivosť a zodpovednosť

Vzťah k starým, chorým, zdravotne a sociálne znevýhodneným (aj týraným) ľuďom (a zvieratám)

Ľudskosť a sociálna empatia

Prínos starých, chorých, zdravotne a sociálne znevýhodnených ľudí

Zdroje etického poznania ľudstva

Zdroje etiky, mravné hodnoty, tradície a mravné normy

Zmysel života, hodnotová orientácia, rebríček hodnôt

Svedomie a pravdivosť života, cnosti

Etika, mravná skúsenosť a svetové náboženstvá

Vzdelávanie a životná múdrosť

Rešpektovanie ľudí s iným svetonázorom a hodnotovou orientáciou

Aktuálne problémy – sekty, kulty, zneužívanie

Vybrané etické otázky v spoločnosti, spravodlivosť, korupcia, dodržiavanie pravidiel, dôstojnosť človeka

Život, telesné a duševné zdravie ako etická hodnota

Život a zdravie ako hodnota

Starostlivosť o zdravie, zodpovedný vzťah k chorobe

Duševné zdravie a duševná hygiena

Etika a ekológia, životné prostredie a zdravie

Etika a rozvoj technológií

Etické problémy doby – eutanázia, génová manipulácia, trest smrti, interrupcia...

Ekonomické hodnoty a etika

Súkromné vlastníctvo a dôstojnosť človeka, peniaze – „cieľ, alebo prostriedok?“

Materiálne a nemateriálne hodnoty, sociálna nerovnosť

Prekračovanie individuálneho a skupinového egoizmu, ekonomické cnosti

Dobré meno jednotlivca i spoločenstva

Solidarita, subsidiarita, dobrovoľníctvo, charita

Konzumná spoločnosť

Človek a hodnoty

Služby v spoločnosti, dodržiavanie záväzkov a ochrana spotrebiteľa
Zamestnanie a povolanie, práca ako pomoc a služba

Prehľbovanie komunikačných spôsobilostí

Etický rozmer komunikácie – váha slova
Aktívne počúvanie
Pravidlá dialógu a diskusie
Pravda, lož a čestnosť v osobnom i verejnom živote
Hodnotiace postoje a taktnosť
Vyjadrenie a prijatie komplimentu
Asertívne riešenie konfliktov
Asertívne správanie v záťažových situáciách
Hľadanie riešení – prijateľný kompromis

Zdravý životný štýl

Ochrana života, psychické a fyzické zdravie
Pravda a duševné zdravie ako etická hodnota
Práca a odpočinok, voľný čas, rekreácia
Zdravý životný štýl v súčasnej spoločnosti a sebaovládanie
Vzťahy medzi chlapcom a dievčaťom, zodpovedný sex
Ostych, intimita, hygiena
Zodpovedné vzťahy ako súčasť zdravého životného štýlu
Závislosti a zdravý životný štýl

Masmediálne vplyvy

Človek ako subjekt i objekt mediálnej aktivity
Kritický divák
Manipulácia a násilie v masmédiách
Sociálne siete a špecifiká virtuálnej komunikácie
Informačná manipulácia a dehonestácia osoby prostredníctvom sociálnych sietí
Reklama, manipulácia zákazníkov, ochrana spotrebiteľa

Človek a hodnoty

Konkrétne vymedzenie vzťahov s inými vzdelávacími oblasťami a s prierezovými témami

Príklady využitia vzťahov so vzdelávacou oblasťou *Človek a spoločnosť*

Prepojenie tém etickej výchovy v predmete vlastiveda a v predmete občianska náuka:

- spolupráca pri vytváraní dobrej atmosféry v triede i škole;
- formy pomoci či spolupráce živej i neživej prírode;
- tolerancia a ústretovosť vo vzťahoch, prijatie inakosti;
- návrhy iniciatívnych aktivít na pomoc svojmu regiónu, obci, mestu;
- participácia v konkrétnych žiackych ochranárskych aktivitách;
- objavovanie vlastnej jedinečnosti a identity;
- poznanie a pozitívne hodnotenie seba a druhých;
- život, telesné a duševné zdravie ako etická hodnota;
- zdravý životný štýl;
- zdroje etického poznania ľudstva;
- ľudská dôstojnosť a pozitívne hodnotenie druhých;
- od práv a povinností k zodpovednosti;
- ekonomické hodnoty a etika.

Prepojenie tém etickej výchovy v predmete dejepis:

- reálne a zobrazené vzory;
- dôležitosť a vplyv (zobrazených a reálnych) prosociálnych vzorov správania v histórii, literatúre, filme, vo svojom okolí, vo svojom živote.

Príklady využitia vzťahov so vzdelávacou oblasťou *Človek a príroda*

Prepojenie tém etickej výchovy v predmete biológia:

- život, telesné a duševné zdravie ako etická hodnota;
- zdravý životný štýl;
- sexualita ako súčasť integrity človeka;
- etické aspekty ochrany prírody;
- vzťah k starým, chorým, zdravotne a sociálne znevýhodneným (aj týraným) ľuďom (a zvieratám).

Prierezové témy a prieniky tém etickej výchovy

Človek a hodnoty

Osobnostný a sociálny rozvoj: využitie prakticky všetkých tém etickej výchovy.

Multikultúrna výchova: Ľudská dôstojnosť a pozitívne hodnotenie druhých, Od práv a povinností k zodpovednosti.

Ochrana života a zdravia: Život, telesné a duševné zdravie ako etická hodnota, Zdravý životný štýl.

Výchova k manželstvu a rodičovstvu: Sexualita ako súčasť integrity človeka.

Environmentálna výchova: Etické aspekty ochrany prírody, Vzťah k starým, chorým, zdravotne a sociálne znevýhodneným (aj týraným) ľuďom (a zvieratám).

Mediálna výchova: Masmediálne vplyvy.

Tvorba projektu a prezentačné zručnosti: Návrhy projektov, prezentácií a formulovania iniciatív v etickej výchove.

Človek a hodnoty

NÁBOŽENSKÁ VÝCHOVA/NÁBOŽENSTVO KATOLÍCKA CIRKEV NA SLOVENSKU

Výkonové štandardy pre 1. cyklus

Žiak v škole začína novú etapu svojho života, dokáže žasnúť nad stvoreným svetom a teší sa zo zázrakov, ktoré môže objaviť v prírode. Cez prirodzenú rodinu a svet postupne objavuje pravdy o Bohu Otcovi Stvoriteľovi a spoznáva život Ježiša, Božieho Syna. Žiak cez biblické príbehy Starého i Nového zákona vie pomenovať základné prvky mravného konania. Keďže viera je odpoveďou na počuté Božie slovo, žiak postupne prechádza od viery prirodzenej k viere nadprirodzenej. Konfrontuje svoje postoje s Božími prikázaniami a kriticky prehodnocuje svoje správanie.

Žiak:

- vníma, že na svete nie je sám, má rodinu a kamarátov, ale patrí aj do Božej rodiny – Cirkvi, a rozvíja svoju vnímavosť pre potreby blízkeho a všíma si, kto v jeho okolí potrebuje pomoc.
- vníma vieru ako súčasť svojho života a uvedie príklad viery prirodzenej i nadprirodzenej.
- vlastnými slovami sformuluje jednoduché modlitby.
- si formuje návyk pravidelnej modlitby a dokáže svojimi slovami ďakovať za svoj život a rodinu.
- reprodukuje biblické príbehy Starého a Nového zákona.
- sa stotožňuje s biblickými postavami, ktoré sú pre neho vzorom viery v Boha.
- chápe, že Ježiš je výnimočný človek, ktorý koná zázraky.
- vie pomenovať, v čom spočíva spojitosť medzi Poslednou večerou, obetou na kríži a svätou omšou.
- vie pomenovať svoje dary a schopnosti a uvedie príklad, ako ich dokáže využiť aj pre iných.
- slávi nedeľu ako osobitný deň spolu s rodinou a v cirkevnom spoločenstve.
- konfrontuje a prehodnocuje svoje správanie pri spytovaní svedomia.
- je ochotný v konfliktných situáciách odpustiť tým, ktorí mu ublížili.

Obsahový štandard pre 1. cyklus

Svet, v ktorom žijem
Boh je Otec a ja som Božie dieťa
Ježišov príchod na svet
Ježišove zázraky
Božia rodina – Cirkev
Boh sa prihovára ľuďom
Ježiš ohlasuje radostnú zvesť

Človek a hodnoty

Nasledovanie Ježiša
Ježišovo utrpenie, smrť a zmŕtvychvstanie
Patríme do Cirkvi
Komunikujeme v modlitbe
Potrebujem vieru
Boh pôsobí cez sviatosti
Boh uzatvára so svojím ľudom zmluvu
Človek neposlúchol Boha
Láska milosrdného Otca
Pozvanie na hostinu
S Ježišom v srdci

Výkonové štandardy pre 2. cyklus

Žiak prehlbuje svoj vzťah a dôveru v Boha a vie ho objavovať v konkrétnych každodenných situáciách – v rodine, v škole, v rôznych udalostiach atď. Žiak si prehlbuje vedomosti v poznávaní sviatostí a je motivovaný k pravidelnému prijímaniu sviatostí a k modlitbe. Uskutočňuje príkaz lásky v každodennom živote a rozvíja prosociálnosť, morálne myslenie vo svetle evanjelia a konania podľa vzoru Krista. Skúmaním a poznávaním Božieho slova prehlbuje svoj vzťah k Bohu. Sväté písmo mu môže pomôcť hľadať odpovede na rôzne otázky o Bohu Otcovi a Stvoriteľovi, ktorý buduje s človekom vzťah. Ten rastie a upevňuje sa prostredníctvom modlitby v rodine i v spoločenstve Cirkvi.

Žiak:

- vymenuje, aké dary a talenty dostal od Boha ako dar a uvedie príklad, ako ich dokáže využiť aj pre iných.
- vníma Bibliu nie ako ľudské, ale ako Božie slovo, cez ktoré sa nám Boh prihovára.
- vymenuje základné delenie Svätého písma, orientuje sa vo Svätom písme a podľa súradníc dokáže nájsť zadaný text.
- konfrontuje svoju vieru s vierou biblických postáv.
- vymenuje a jednoducho vysvetlí Božie atribúty.
- charakterizuje liturgický rok, vymenuje jednotlivé liturgické obdobia a popíše symboly liturgických období.
- si uvedomuje potrebu modlitby pre svoj život a vie ju zdôvodniť.
- si osvojuje rôzne formy modlitby ako súčasť svojho náboženského života.
- opíše slávenie nedele a prežívanie chvíľ modlitby vo svojej rodine.
- prejaví záujem o spoločnú modlitbu, do ktorej sa aktívne zapojí.

Človek a hodnoty

Obsahový štandard pre 2. cyklus

Dôvera v Boha
Ľudia, ktorí verili Bohu
Boh sa stará o svoj ľud
Hlavné prikázanie
Láska k Bohu a k blížnemu
Láska k sebe samému
Sviatosti na ceste môjho života
Liturgický rok
Verím v jedného Boha
Biblia – kniha kníh
Krajina, v ktorej žil Ježiš
Človek sa rozpráva s Bohom
Rodina – domáca Cirkev
Modlitba v spoločenstve Cirkvi
Miesta modlitby a mimoriadnej Božej prítomnosti vo Svätom písme
Kostol – miesto stretnutia spoločenstva Cirkvi s Bohom

Výkonové štandardy pre 3. cyklus

Žiak cez texty Starého i Nového zákona spoznáva lásku Boha k človeku. Spoznáva jednotlivé prikázania Desatora, získava orientáciu pre samostatné rozhodovanie a uvedomuje si zodpovednosť za svoje konanie pred Bohom. Konfrontuje sa s učením a skutkami Ježiša – Božieho Syna, ktorého dielo pokračuje v Cirkvi. Táto konfrontácia pomáha žiakovi, aby sa Ježiš stal v očiach mladých postavou hodnou záujmu a nasledovania. Viera je odpoveďou na Božie slovo. Cez prirodzené skutočnosti a skúsenosti si žiak formuje osobnú vieru. Žiaci sa inšpirujú rôznymi ľuďmi a ich príkladom v prežívaní viery v rôznych historických obdobiach, ale i v súčasnosti. Učia sa vidieť potreby iných a prispievať svojimi skutkami k všeobecnému dobru. Žiaci, ktorí si v tomto veku kladú mnohé otázky a hľadajú odpovede, nadobúdajú schopnosť rozhodnúť sa pre zodpovedné, slobodné a morálne správne a orientujú sa v otázke povolania a cieľa, ku ktorému smerujú.

Žiak:

- si uvedomuje, že viera v Boha je prítomná medzi ľuďmi v každom čase dejín.
- rozlišuje vieru prirodzenú a nadprirodzenú a uvedie konkrétne príklady.
- stručne charakterizuje svetové náboženstvá.

Človek a hodnoty

- vyjadrí odlišnosti i spoločné črty kresťanstva a židovstva.
- porovná kresťanstvo s inými náboženstvami a uvedie, v čom je jeho hodnota a jedinečnosť.
- uvedie príklady ľudí 20. storočia a vysvetlí, ako im viera pomáhala v ich živote.
- vníma potrebu pravidiel pre svoj život.
- vymenuje hodnoty, ktoré budujú osobnosť človeka, zostaví si vlastný rebríček hodnôt a určí si svoje priority.
- uvedie príklady, v čom spočíva skutočná sloboda človeka.
- si osvojuje jednotlivé prikázania Desatora a vysvetlí ich význam.
- uvedie konkrétne príklady, kedy dodrží a kedy poruší jednotlivé Božie prikázania.
- vníma dôležitosť Božích prikázaní v živote človeka, vie kriticky zhodnotiť, aký vplyv má porušovanie prikázaní pre život človeka, uvedie konkrétne príklady zo života.
- poznáva štyroch evanjelistov a ich atribúty a vie jednoducho sformulovať posolstvo evanjelií pre dnešnú dobu.
- chápe a vie vysvetliť historické súvislosti v čase narodenia, účinkovania i smrti Ježiša.
- si uvedomuje, že Ježiš bol skutočnou osobou, žijúcou na tomto svete.
- reprodukuje príbehy biblických postáv a dokáže vyjadriť, ako sa prejavila sila ich viery.
- poznáva a vie vysvetliť vznik Cirkvi a charakterizuje prvé kresťanské spoločenstvo.
- rôznymi spôsobmi dokáže vyjadriť, ako sa prejavila Božia starostlivosť v živote starozákonných biblických postáv v dejinách.
- konfrontuje svoje ľudské skutky s Ježišovým konaním a uvedie príklad, v čom sa mu môže podobať.
- sa zamýšľa nad svojím osobným povoláním.
- sa aktívne zapojí do života spoločenstva.
- uvedie, v čom je hodnota sviatostného manželstva a rodiny.
- vie vo Svätom písme nájsť texty, ktoré mu ponúkajú odpovede na jeho otázky a životné situácie.
- si uvedomuje, že náš život nekončí smrťou a vysvetlí pojem nebo, peklo, očistec
- formuje postoj zodpovednosti za svoje rozhodnutia.
- poznáva, že Sväté písmo je aktuálne aj pre dnešnú dobu.
- sa v ťažkých životných situáciách učí dôverovať Bohu.

Obsahový štandard pre 3. cyklus

Boh vstupuje do života ľudí a vytvára s človekom vzťah
Boh stvoril človeka
Boh sa zjavuje na Sinaji a dáva Desatoro
Evanjelium – radostná zvesť
Ježišovo verejné účinkovanie
Zázraky – znamenia Božieho kráľovstva

Človek a hodnoty

Utrpenie, smrť a zmŕtvychvstanie Pána Ježiša
Priateľstvo s Ježišom
Blahoslavenstvá – cesta k slobode
Cirkev pokračuje aj dnes v ohlasovaní Božieho kráľovstva
Cirkev a služba blížnym
Patrím do Cirkvi
Veriť znamená odpovedať
Veľké postavy viery
Šírenie kresťanstva v Európe
Cirkev v stredoveku
Od stredoveku až po 20. Storočie
Viera v živote kresťana
Viera kresťana uprostred svetových náboženstiev
Rebríček hodnôt
Sloboda človeka
Sloboda a zodpovednosť
Povolanie človeka
Priateľstvo a láska
Božie kráľovstvo – cieľ života kresťana
Aktuálnosť Biblie dnes

Konkrétne vymedzenie vzťahov s inými vzdelávacími oblasťami a s prierezovými témami

Vzdelávacie oblasti

Človek a hodnoty – etická výchova

Žiak:

- hodnotí svoje správanie a správanie druhých ľudí;
- vie rozlíšiť medzi dobrom a zlom;
- chápe rozdiely medzi ľuďmi a ich kultúrou;
- dokáže riešiť etické problémy;
- pozitívne vníma svoje okolie;
- pozná dôsledky svojho správania a rozlišuje medzi jednotlivými postojmi človeka;

Človek a hodnoty

- pozná najväčšie sekty a ich vplyv na človeka a spoločnosť.

Človek a spoločnosť – vlastiveda, dejepis, geografia, občianska náuka

Žiak:

- sa orientuje v časovom rozmedzí prostredníctvom biblických príbehov;
- pozná historické udalosti doby Starého zákona a Nového zákona;
- vie historicky zdôvodniť život prvých kresťanov a ich prenasledovanie;
- spája poznatky z dejepisu a náboženskej výchovy;
- orientuje sa vo svetových náboženstvách a ich vplyve na jednotlivé krajiny;
- vie nájsť krajiny, kde sa odohrávajú historické udalosti Biblie;
- orientuje sa na mape;
- pozná tradície a náboženstvá jednotlivých krajín;
- vie na mape vyhľadať oblasti rôznych svetových náboženstiev.

Jazyk a komunikácia – slovenský jazyk a literatúra

Žiak:

- sa snaží čítať s porozumením;
- rozlišuje medzi bežnou literatúrou a Bibliou;
- pozná štýly komunikácie a vie komunikovať.

Matematika a práca s informáciami – informatika

Žiak:

- vytvára projekty prostredníctvom IKT;
- vyhľadáva na internete rôzne informácie týkajúce sa danej problematiky;
- dokáže vypracovať zadanie na počítači;
- dokáže nájsť rôzne informácie týkajúce sa Katolíckej cirkvi a iných kresťanských webových sídel.

Umenie a kultúra – výtvarná výchova, hudobná výchova

Žiak:

- vytvára výtvarné práce, podieľa sa na projektoch;
- dokáže vyfarbiť obrázky podľa danej témy;
- vyjadruje sa vo výtvarných prácach;
- vie znázorniť symboly a vysvetliť ich;
- dokáže znázorniť a výtvarne sa vyjadriť;
- vie zaspievať detské piesne ;

Človek a hodnoty

- zaspieva piesne kresťanského charakteru;
- pozná známe cirkevné piesne.

Prierezové témy

Environmentálna výchova

Žiak:

- prejavuje úctu k živým aj neživým súčasťam prírody;
- je vedený k ochrane prírody ako Božieho stvorenstva;
- oceňuje stvorenstvo a Boží poriadok vo svete;
- ochraňuje prírodu a život;
- chápe dôležitosť životného prostredia a vplyvu človeka na prírodu.

Multikultúrna výchova

Žiak:

- je vedený k tolerancii a úcte k iným ľuďom;
- chápe rôznorodosť ľudí a ich postoje;
- chápe dôležitosť kultúry v živote človeka;
- je vedený k tolerancii a úcte k iným kultúram;
- pozná kultúru Izraelcov;
- pozná kultúru národov v Starej zmluve a Novej zmluve;
- pozná kultúru rôznych druhov národov, národností a náboženstiev;
- rozlišuje základné znaky kresťanského náboženstva a rôznych siekt;
- rozlišuje základné znaky svetových náboženstiev.

Osobnostný a sociálny rozvoj

Žiak:

- pozná úlohy rodiny a jej členov;
- dokáže poprosiť a poďakovať, vyjadriť svoje pocity;
- rozvíja sebareflexiu;
- rozlišuje vzťahy medzi ľuďmi a vie ich na určitej úrovni definovať;
- vie zhodnotiť svoje správanie a konanie;
- si uvedomuje hodnoty a hľadá si biblické vzory;
- oceňuje hodnotu Biblie;
- sa cvičí aktívnemu počúvaniu;

Človek a hodnoty

- oceňuje dôležitosť Desatora pre svoj život;
- rozlišuje medzi Božím konaním a ľudským;
- hľadá svoje vzory v biblických hrdinoch;
- rozumie princípom kresťanskej etiky;
- si uvedomuje hodnoty v ľudskom živote;
- si buduje osobný vzťah s Bohom;
- chápe dôležitosť pomoci druhým ľuďom;
- vie oceniť hodnoty kresťanstva a ich princípy;
- dokáže rozlíšiť medzi sektami a cirkvami;
- sa učí vnímať svätú omšu ako dôležitú súčasť v živote kresťana;
- vie rozlíšiť rôzne svetonázory a oceňuje kresťanský pohľad na život.

Regionálna výchova a ľudová kultúra

Žiak:

- pozná tradície svojho národa a kultúry;
- pozná zvyky a tradície svojej rodiny;
- vie rozlíšiť medzi kresťanskými a inými tradíciami a zvykmi;
- pozná regionálne tradície a vie ich zdôvodniť;
- chápe význam kresťanských sviatkov a ich význam;
- pozná a vie rozlíšiť vo svojom okolí náboženské tradície a národné (kultúrne).

NÁBOŽENSKÁ VÝCHOVA/NÁBOŽENSTVO

EVANJELICKÁ CIRKEV AUGSBURSKÉHO VYZNANIA NA SLOVENSKU

Výkonové štandardy pre 1. cyklus

Žiak v prvých ročníkoch (v prvom cykle) prechádza od známych pojmov k novým a to na základe vzťahov v rodine a v spoločnosti. Oboznamuje sa s rodinou kresťanov, ktorých spája viera a dôvera v Pána Boha. Prostredníctvom najznámejších biblických príbehov Starej zmluvy a Novej zmluvy sa oboznamuje s konaním Boha a človeka, od stvorenia sveta, cez život a dielo Ježiša Krista po prácu Ducha Svätého a prvých kresťanov. Biblické príbehy nielen interpretuje, ale hľadá v nich pozitívne vzory pre svoj život a konanie.

Žiak:

- vníma svoju rodinu a postavenie členov vo svojej rodine.
- sa oboznamuje so spoločnosťou iných ľudí a s novým, nebeským domovom.
- akceptuje vlastnú osobnosť a osobnosť druhých ľudí.

Človek a hodnoty

- si formuje návyk modlitby a vlastnými slovami dokáže formulovať modlitbu.
- vie spievať detské duchovné piesne.
- spoznáva najznámejšie biblické príbehy Starej zmluvy a Novej zmluvy a vie ich interpretovať.
- získava vzťah k prírode ako k Božiemu stvoreniu a je motivovaný k zodpovednosti za život a prírodu.
- chápe výnimočné dielo Ježiša Krista a pozná Jeho život z príbehov v Novej zmluve.
- sa oboznamuje s prácou Ducha Svätého na základe biblických príbehov v Novej zmluve.
- akceptuje vlastnú osobnosť a osobnosť druhých ľudí.
- vie rozlíšiť dobré a zlé konanie.

Obsahový štandard pre 1. cyklus

Človek a spoločenstvo – Ja a môj svet
Boh a Jeho stvorenie – Boží svet
Záchranca pre svet
Som Božie dieťa
Kniha života
Vzťah medzi Pánom Bohom a človekom
Doba sudcov
Doba kráľov
Proroci
Prorok ohlasuje príchod Mesiáša
Ježišovo verejné pôsobenie
Ježišovo dielo vykúpenia
Cirkev je miesto, kde patrím aj ja

Výkonové štandardy pre 2. cyklus

Žiak na základe Božieho slova a modlitby prehľbuje svoj vzťah k Trojjedinému Bohu a k ľuďom, k prírode a celému stvoreniu. Žiak dokáže hodnotiť svoje správanie a konanie s učením evanjelia, snaží sa správať prosociálne a zodpovedne. Pozná základné etické postoje a konfrontuje ich s kresťanskými postojmi a hodnotami. Rozširuje svoje poznatky z Božieho slova, v oblasti učenia ECAV a jej úlohami. Vie vysvetliť základné kresťanské symboly a orientuje sa v cirkevných sviatkoch.

Žiak:

- dokáže rozlišovať osoby sv. Trojice a pozná ich dielo.
- vie vysvetliť, čo je Biblia a prečo je pre kresťana dôležitá.

Človek a hodnoty

- sa dokáže orientovať v Biblii.
- prehľbuje svoje poznatky v biblických históriách a konfrontuje svoju vieru s vierou jednotlivých postáv.
- pozná históriu prijatia Dekalógu a vie vymenovať jednotlivé prikázania.
- vníma modlitbu ako nevyhnutnosť v živote kresťana a formuje k nej svoj návyk.
- pozná modlitbu Otčenáš a vie vysvetliť jednotlivé prosby.
- vie vysvetliť, čo je cirkev, kto ju založil a jej význam a úlohy v živote jednotlivca i spoločnosti.
- vníma cirkev ako miesto, kde sa káže Božie slovo a prisluchujú sa sviatosti.
- vie rozlíšiť jednotlivé cirkevné sviatky a ich význam.
- vníma dôležitosť pripomínania si sviatkov viac na základe udalostí ako ľudových tradícií.
- prehľbuje svoj vzťah k cirkevnému zboru, hľadá si v ňom miesto.
- pozná Evanjelický spevník a niektoré duchovné piesne.
- si osvojí povedomie potreby angažovať sa za spoločné dobro v cirkvi a v spoločenstve, v ktorom žije.

Obsahový štandard pre 2. cyklus

V Koho verím
Boh nám dáva svoje Slovo
Dekalóg
Pane, nauč nás modliť sa!
Kniha kníh
Preddejiny SZ
Svedkovia viery v Starej zmluve
Cirkev – Božia rodina
Cirkevný rok

Výkonové štandardy pre 3. cyklus

Žiak prechádza v 3. cykle dejinami Starej zmluvy a Novej zmluvy a na základe biblických postáv konfrontuje ich správanie a vieru, hľadá pozitívne vzory a ich konanie. Zaoberá sa postavením cirkvi v 20. storočí v rôznych politických zariadeniach. Oboznamuje sa s históriou vzniku evanjelickej cirkvi v dejinách, historickými osobnosťami a ich zápasom o čisté učenie postavené na základe Písma svätého. V oblasti dogmatiky sa zaoberá sviatosťami a ich významom pre kresťana. Vníma dôležitosť života a diela vykúpenia Božím Synom Ježišom Kristom. Učí sa o pôsobení Ducha svätého a úlohách cirkvi, ktorá je súčasťou spoločnosti. Oceňuje sviatočný deň – nedeľu, v ktorom kresťania zažívajú spoločenstvo s Pánom Bohom a medzi sebou navzájom. V oblasti etiky sa zaoberá vzťahom k Pánu Bohu a k svojim blíznym, zamýšľa sa nad etickými otázkami z pohľadu kresťana a sekulárneho sveta. Oboznamuje sa s ďalšími cirkvami a hnutiami a získava o nich stručný prehľad.

Človek a hodnoty

Charakterizuje tiež niektoré sekty a hnutia. Žiak prehĺbuje svoje poznatky aj v oblasti svetových náboženstiev a svetonázorov. Zamýšľa sa nad vierou vo svojom živote a svojimi morálnymi postojmi a nad zmyslom ľudskej existencie.

Žiak:

- pozná historické udalosti v živote jednotlivých postáv Starej a Novej zmluvy.
- spoznáva históriu izraelského národa a jeho tradície.
- pozná základné údaje o osobnostiach ranej cirkvi a jej históriu.
- charakterizuje obdobie stredoveku a pozná predreformátorov.
- vie vysvetliť potrebu reformácie v cirkvi a život a dielo Martina Luthera.
- pozná históriu ECAV v 20. storočí a jej zápasy v politických zariadeniach.
- vie, čo je suma Zákona, vie ju vysvetliť a uvedomuje si dôležitosť Dekalógu v súčasnom živote.
- vie vymenovať sviatosti našej cirkvi a zdôvodniť ich potrebu.
- vie vysvetliť rozdiely slávenia Paschy a Veľkej noci.
- si uvedomuje dôležitosť odpustenia.
- pozná životopisné dáta zo života Ježiša Krista a uvedomuje si, čím je pre nás Jeho obeť.
- si osvojí povedomie potreby angažovať sa za spoločné dobro v cirkvi a v spoločenstve, v ktorom žije.
- vníma sviatočný deň – nedeľu ako deň odpočinku, v ktorom máme potrebu spoločenstva s Pánom Bohom aj ostatnými veriacimi a orientuje sa v liturgii na Službách Božích.
- nadobudne spôsobilosť lepšie sa orientovať v zložitých morálnych, sociálnych, ekonomických a politických situáciách.
- vníma potrebu slobody a váži si morálne a etické postoje.
- diskutuje o viere, jej prejavoch v bežnom živote človeka.
- sa snaží sformulovať otázky zmyslu života, cieľa ľudskej existencie, premýšľa o konečnosti ľudského života a večnosti.
- pozná delenie cirkví a hnutí a vie ich základné znaky.
- pozná svetové náboženstvá a ich delenie.
- vie vymenovať charakteristiky jednotlivých svetových náboženstiev.
- získa informácie o rôznych sektách a kultoch a vie ich kriticky zhodnotiť.
- získa informácie o rôznych svetonázoroch a diskutuje o nich.
- získa informácie o spleti náboženských a ezoterických prúdov v dnešnej globalizovanej spoločnosti.

Obsahový štandard pre 3. cyklus

Dejiny – Svedkovia viery v Starej zmluve

Dejiny Starej zmluvy

Dejiny – Svedkovia viery v Novej zmluve a v ranej cirkvi

Dejiny – Predreformácia – 1918

Človek a hodnoty

Dejiny – 20. storočie
Dogmatika – Prvý článok Kréda
Dogmatika – Druhý článok Kréda
Dogmatika – Tretí článok Kréda
Dogmatika – Sviatosti
Služby Božie
Etika – Dekalóg
Etika – Dekalóg – Povinnosti voči Pánu Bohu
Etika – Povinnosti voči blíždym
Diakonia
Religionistika – Kresťanstvo
Religionistika – sekty
Religionistika – Náboženstvá sveta

Konkrétne vymedzenie vzťahov s inými vzdelávacími oblasťami a s prierezovými témami

Vzdelávacie oblasti

Človek a hodnoty – etická výchova

Žiak:

- hodnotí svoje správanie a správanie druhých ľudí;
- vie rozlíšiť medzi dobrom a zlom;
- chápe rozdiely medzi ľuďmi a ich kultúrou;
- dokáže riešiť etické problémy;
- pozitívne vníma svoje okolie;
- pozná dôsledky svojho správania a rozlišuje medzi jednotlivými postojmi človeka;
- pozná najväčšie sekty a ich vplyv na človeka a spoločnosť.

Človek a spoločnosť – vlastiveda, dejepis, geografia, občianska náuka

Žiak:

- sa orientuje v časovom rozmedzí prostredníctvom biblických príbehov;
- pozná historické udalosti doby Starej zmluvy a Novej zmluvy;
- vie historicky zdôvodniť život prvých kresťanov a ich prenasledovanie;
- spája poznatky z dejepisu a náboženskej výchovy;

Človek a hodnoty

- orientuje sa vo svetových náboženstvách a ich vplyve na jednotlivé krajiny;
- vie nájsť krajiny, kde sa odohrávajú historické udalosti Biblie;
- orientuje sa na mape;
- pozná tradície a náboženstvá jednotlivých krajín;
- vie na mape vyhľadať oblasti rôznych svetových náboženstiev.

Jazyk a komunikácia – slovenský jazyk a literatúra

Žiak:

- sa snaží čítať s porozumením;
- rozlišuje medzi bežnou literatúrou a Bibliou;
- pozná štýly komunikácie a vie komunikovať.

Matematika a práca s informáciami – informatika

Žiak:

- vytvára projekty prostredníctvom IKT;
- vyhľadáva na internete rôzne informácie týkajúce sa danej problematiky;
- dokáže vypracovať zadanie na počítači;
- dokáže nájsť rôzne informácie týkajúce sa ECAV a iných kresťanských webových sídel.

Umenie a kultúra – výtvarná výchova, hudobná výchova

Žiak:

- vytvára výtvarné práce, podieľa sa na projektoch;
- dokáže vyfarbiť obrázky podľa danej témy;
- vyjadruje sa vo výtvarných prácach;
- vie znázorniť symboly a vysvetliť ich;
- dokáže znázorniť a výtvarne sa vyjadriť;
- vie zaspievať detské piesne ;
- zaspieva piesne kresťanského charakteru;
- pozná známe piesne z Evanjelického spevníka.

Prierezové témy

Environmentálna výchova

Žiak:

- prejavuje úctu k živým aj neživým súčasťam prírody;

Človek a hodnoty

- je vedený k ochrane prírody ako Božieho stvorenstva;
- oceňuje stvorenstvo a Boží poriadok vo svete;
- ochraňuje prírodu a život;
- chápe dôležitosť životného prostredia a vplyvu človeka na prírodu.

Multikultúrna výchova

Žiak:

- je vedený k tolerancii a úcte k iným ľuďom;
- chápe rôznorodosť ľudí a ich postoje;
- chápe dôležitosť kultúry v živote človeka;
- je vedený k tolerancii a úcte k iným kultúram;
- pozná kultúru Izraelcov;
- pozná kultúru národov v Starej zmluve a Novej zmluve;
- pozná kultúru rôznych druhov národov, národností a náboženstiev;
- rozlišuje základné znaky kresťanského náboženstva a rôznych siekt;
- rozlišuje základné znaky svetových náboženstiev.

Osobnostný a sociálny rozvoj

Žiak:

- pozná úlohy rodiny a jej členov;
- dokáže poprosiť a poďakovať, vyjadriť svoje pocity;
- rozvíja sebareflexiu;
- rozlišuje vzťahy medzi ľuďmi a vie ich na určitej úrovni definovať;
- vie zhodnotiť svoje správanie a konanie;
- si uvedomuje hodnoty a hľadá si biblické vzory;
- oceňuje hodnotu Biblie;
- sa cvičí aktívnemu počúvaniu;
- oceňuje dôležitosť Dekalógu pre svoj život;
- rozlišuje medzi Božím konaním a ľudským;
- hľadá svoje vzory v biblických hrdinoch;
- rozumie princípom kresťanskej etiky;
- si uvedomuje hodnoty v ľudskom živote;
- si buduje osobný vzťah s Bohom;
- chápe dôležitosť pomoci druhým ľuďom;
- vie oceniť hodnoty kresťanstva a ich princípy;

Človek a hodnoty

- dokáže rozlíšiť medzi sektami a cirkvami;
- sa učí vnímať Služby Božie ako dôležitú súčasť v živote kresťana;
- vie rozlíšiť rôzne svetonázory a oceňuje kresťanský pohľad na život.

Regionálna výchova a ľudová kultúra

Žiak:

- pozná tradície svojho národa a kultúry;
- pozná zvyky a tradície svojej rodiny;
- vie rozlíšiť medzi kresťanskými a inými tradíciami a zvykmi;
- pozná regionálne tradície a vie ich zdôvodniť;
- chápe význam kresťanských sviatkov a ich význam;
- pozná a vie rozlíšiť vo svojom okolí náboženské tradície a národné (kultúrne).

Človek a hodnoty

NÁBOŽENSKÁ VÝCHOVA/NÁBOŽENSTVO PRAVOSLÁVNÁ CIRKEV NA SLOVENSKU

Výkonové štandardy pre 1. cyklus

Žiak v škole začína novú etapu svojho života, dokáže žasnúť nad stvoreným svetom a teší sa zo zázrakov, ktoré môže objaviť v prírode. Cez prirodzenú rodinu a svet postupne objavuje pravdy o Bohu Otcovi Stvoriteľovi a spoznáva život Isusa Christa, Božieho Syna. Žiak cez biblické príbehy Starého i Nového zákona vie pomenovať základné prvky mravného konania. Keďže viera je odpoveďou na počuté Božie slovo, žiak postupne prechádza od viery/dôvery v človeka k viere v Boha. Konfrontuje svoje postoje s Božími prikázaniami a kriticky prehodnocuje svoje správanie.

Žiak:

- vníma, že na svete nie je sám, má rodinu a kamarátov, ale patrí aj do Božej rodiny – Cirkvi, a rozvíja svoju vnímavosť pre potreby blížneho a všíma si, kto v jeho okolí potrebuje pomoc.
- vníma vieru ako súčasť svojho života.
- si osvojuje základné kresťanské modlitby a vlastnými slovami sformuluje jednoduché modlitby.
- si formuje návyk pravidelnej modlitby a dokáže svojimi slovami ďakovať za svoj život, rodinu a svet.
- si osvojuje a reprodukuje biblické príbehy Starého a Nového zákona.
- spoznáva príbehy biblických postáv a svätcov, ktoré sú pre neho vzorom viery v Boha a vie ich reprodukovať.
- objavuje výnimočnosť Isusa Christa, Božieho Syna, cez zázraky, ktoré konal.
- chápe spojitosť medzi Poslednou večerou, obetou na kríži a svätou liturgiou.
- vie pomenovať svoje dary a schopnosti a uvedie príklad, ako ich dokáže využiť aj pre iných.
- slávi nedeľu ako osobitný deň spolu s rodinou a v cirkevnom spoločenstve.
- konfrontuje a prehodnocuje svoje správanie pri spytovaní svedomia.
- je ochotný v konfliktných situáciách odpustiť tým, ktorí mu ublížili.

Človek a hodnoty

Obsahový štandard pre 1. cyklus

Moja rodina a svet, v ktorom žijem
Cirkev – Božia rodina
Boh nám dáva svojho Syna
Christove zázraky
Modlitba a náš život
Svätci – nasledovatelia Christa
Biblia – Božie slovo človeku
Isus Christos ohlasuje radostnú zvesť
Nasledovanie Christa
Christovo utrpenie, smrť a zmŕtvychvstanie
Nedeľa a hlavné sviatky
Komunikujeme v modlitbe
Potrebujem vieru
Abrahám – vzor viery
Boh pôsobí cez sväté tajiny
Desatoro – Boh zjavuje svoju vôľu
Človek neposlúchol Boha
Božie odpustenie a prisľúbenie spásy
Svätá liturgia – pozvanie na hostinu
Nosíme Christa v srdci

Výkonové štandardy pre 2. cyklus

Žiak si všíma odvahu, skromnosť a hlavne pokoru Jána Krstiteľa. Tieto cnosti mu umožnili, aby pripravil ľudí na príchod Spasiteľa. Takisto si všíma poslušnosť Panny Márie, ktorá kvôli nám prijala do svojho lona Spasiteľa. Christov život žiak vníma ako priamu prítomnosť Boha vo svete. Jeho utrpenie vníma ako nevysloviteľnú lásku ku svojmu stvoreniu. Jeho zmŕtvychvstanie prijíma ako začiatok nového života. Zoslanie Svätého Ducha chápe ako silu zvestovať svetu víťazstvo života nad smrťou. Mučeníkov vníma ako pravých svedkov toho, že Isus Christos je Boh. Žiak si všíma, že existencia Cirkvi až do dnešných dní je dôkazom toho, že Isus Christos ju neopúšťa.

Žiak:

- vymenuje, aké dary a talenty dostal od Boha ako dar a uvedie príklad, ako ich dokáže využiť aj pre iných.

Človek a hodnoty

- vymenuje základné udalosti života Bohorodičky.
- konfrontuje svoju vieru s vierou Jána Krstiteľa a Bohorodičky.
- vymenuje najhlavnejšie udalosti Christovho života.
- opíše posledné dni Christovho života a Jeho zmŕtvychvstanie.
- si všíma ako zoslanie Ducha Svätého naplnilo apoštolov odvahou a radosťou šíriť Christovo poslanstvo.
- mučeníkov vníma ako nebojácnych svedkov Christovho Božstva.
- vymenuje krajiny, kde je kresťanstvo dominantným vierovyznaním.

Obsahový štandard 2. cyklus

Ján Krstiteľ – predchodca Isusa Christa
Odvaha, skromnosť a pokora
Zodpovednosť za svoje rozhodnutia
Joakim a Anna – vytrvalá modlitba
Chrám a modlitba – najlepšia škola života
Bohorodička nás nikdy neopúšťa
Isus Christos – Spasiteľ ľudstva
Zjavenie sa Boha
Christove zázraky – dôkaz Jeho Božskosti
Utrpenie a vzkriesenie Isusa Christa
Svätý Duch náš Utešiteľ
Apoštoli, nebojácni šíritelia Christovho poslanstva
Mučeníci – praví svedkovia viery
Misia Cirkvi
Christovo poslanstvo sa šíri po celom svete

Výkonové štandardy pre 3. cyklus

Žiak cez texty bohoslužieb (večierne, utrene a liturgie) a texty hlavných sviatkov spoznáva Isusa Christa ako pravého Spasiteľa a Jeho matku Máriu ako vzor pokory a lásky. Toto spoznávanie pomáha žiakovi, aby Christa vnímal ako skutočného Ľudomila a Jeho matku ako postavu, ktorá je najviac hodná záujmu a nasledovania. Žiak si všíma, ako sa Christovo poslanstvo šíriło skrze apoštolov a ich nasledovníkov do rôznych krajín. Konfrontuje sa s reakciou ľudí na kázanie apoštolov. Všíma si aj ľudí, ktorí majú iné vierovyznanie. Žiak podrobne spoznáva jednotlivé prikázania Desatora, získava orientáciu pre samostatné rozhodovanie a uvedomuje si zodpovednosť za svoje konanie pred Bohom. Cirkevné predpisy a nariadenia (pôsty a spoločné modlitby) vníma nie ako obmedzovanie osobnej slobody, ale ako návod ku skutočnej nezávislosti od

Človek a hodnoty

hriechu, vášni a zlovykov.

Žiak:

- stručne charakterizuje obsah 12 hlavných sviatkov.
- vymenuje cnosti Panny Márie – Bohorodičky.
- uvedie, v ktorých sviatkoch sa deklaruje Božstvo Isusa Christa.
- porovná kresťanstvo s inými náboženstvami a uvedie, v čom je jeho hodnota a jedinečnosť.
- si uvedomuje, že Isus Christos bol skutočnou osobou, žijúcou na tomto svete.
- poznáva a vie vysvetliť vznik Cirkvi a charakterizuje prvé kresťanské spoločenstvo.
- vymenuje, ktoré krajiny prijali pravoslávne kresťanstvo.
- konfrontuje svoje skutky s Christovým konaním a uvedie príklad, v čom sa mu môže podobať.
- si uvedomuje, že cirkevné pôsty nás učia sebaovládaniu.
- vníma dôležitosť Božích prikázaní v živote človeka, vie kriticky zhodnotiť, aký vplyv má porušovanie prikázaní pre život človeka, uvedie konkrétne príklady zo života.
- si osvojuje jednotlivé prikázania Desatora a vysvetlí ich význam.
- vymenuje hodnoty, ktoré budujú osobnosť človeka, zostaví si vlastný rebríček hodnôt a určí si svoje priority.

Obsahový štandard pre 3. cyklus

Hospodské sviatky (sviatky týkajúce sa Isusa Christa)
Bohorodičné sviatky
Evanjelium – radostná zvesť
Christovo verejné účinkovanie
Utrpenie, smrť a zmŕtvychvstanie Isusa Christa
Cirkev pokračuje v ohlasovaní Christovho posolstva
Veľké postavy viery
Svätá Zem – po stopách Isusa Christa
Veľký pôst – cesta k Pasche
Cirkevné spoločenstvo
Viera kresťana uprostred svetových náboženstiev
Isus Christos – cesta, pravda a život
Boh mi ukazuje smer – Desatoro
Kráčam týmto smerom
Hlavné prikázanie

Človek a hodnoty

Sloboda a zodpovednosť

Konkrétne vymedzenie vzťahov s inými vzdelávacími oblasťami a s prierezovými témami

Vzdelávacie oblasti

Človek a hodnoty – etická výchova

Žiak:

- hodnotí svoje správanie a správanie druhých ľudí;
- vie rozlíšiť medzi dobrom a zlom na základe Desatora;
- chápe rozdiely medzi ľuďmi a ich kultúrou;
- dokáže riešiť etické problémy;
- pozitívne vníma svoje okolie;
- pozná dôsledky svojho správania a rozlišuje medzi jednotlivými postojmi človeka;
- pozná najväčšie sekty a ich vplyv na človeka a spoločnosť.

Človek a spoločnosť – vlastiveda, dejepis, geografia, občianska náuka

Žiak:

- orientuje sa v časovom rozmedzí prostredníctvom biblických príbehov;
- pozná historické udalosti doby Starej zmluvy a Novej zmluvy;
- vie historicky zdôvodniť život prvých kresťanov a ich prenasledovanie;
- spája poznatky z dejepisu a náboženskej výchovy;
- sa orientuje vo svetových náboženstvách a ich vplyve na jednotlivé krajiny;
- vie nájsť krajiny, kde sa odohrávajú hlavné historické biblické udalosti;
- sa orientuje sa na mape;
- pozná tradície a náboženstvá jednotlivých krajín;
- vie na mape vyhľadať oblasti rôznych svetových náboženstiev.

Jazyk a komunikácia – slovenský jazyk a literatúra

Žiak:

- sa snaží čítať s porozumením;
- rozlišuje medzi bežnou literatúrou a Bibliou;
- pozná štýly komunikácie a vie komunikovať.

Matematika a práca s informáciami – informatika

Žiak:

Človek a hodnoty

- vytvára projekty prostredníctvom IKT;
- vyhľadáva na internete rôzne informácie týkajúce sa danej problematiky;
- dokáže vypracovať zadanie na počítači;
- dokáže nájsť rôzne informácie týkajúce sa pravoslávnej Cirkvi a iných kresťanských webových sídel.

Umenie a kultúra – výtvarná výchova, hudobná výchova

Žiak:

- vytvára výtvarné práce, podieľa sa na projektoch;
- dokáže vyfarbiť obrázky podľa danej témy;
- vyjadruje sa vo výtvarných prácach;
- vie znázorniť symboly a vysvetliť ich;
- dokáže znázorniť a výtvarne sa vyjadriť;
- vie zaspievať najznámejšie cirkevné piesne ;
- pozná známe piesne z pravoslávneho modlitebníka.

Prierezové témy

Environmentálna výchova

Žiak:

- prejavuje úctu k živým aj neživým súčasťam prírody;
- je vedený k ochrane prírody ako Božieho stvorenstva;
- oceňuje stvorenstvo a Boží poriadok vo svete;
- ochraňuje prírodu a život;
- chápe dôležitosť životného prostredia a vplyvu človeka na prírodu.

Multikultúrna výchova

Žiak:

- je vedený k tolerancii a úcte k iným ľuďom;
- chápe rôznorodosť ľudí a ich postoje;
- chápe dôležitosť kultúry v živote človeka;
- je vedený k tolerancii a úcte k iným kultúram;
- pozná kultúru Izraelitov;
- pozná kultúru rôznych druhov národov, národností a náboženstiev;
- rozlišuje základné znaky kresťanstva a svetových náboženstiev.

Osobnostný a sociálny rozvoj

Človek a hodnoty

Žiak:

- pozná úlohy rodiny a jej členov;
- dokáže poprosiť a poďakovať, vyjadriť svoje pocity;
- rozvíja sebareflexiu;
- rozlišuje vzťahy medzi ľuďmi a vie ich na určitej úrovni definovať;
- vie zhodnotiť svoje správanie a konanie;
- si uvedomuje kresťanské hodnoty a hľadá si vzory z biblických postáv a svätcov Cirkvi;
- oceňuje hodnotu Biblie;
- sa cvičí aktívnemu počúvaniu;
- oceňuje dôležitosť Desatora pre svoj život;
- rozlišuje medzi Božím konaním a ľudským;
- rozumie princípom kresťanskej etiky;
- si buduje skrze modlitbu osobný vzťah s Bohom;
- chápe dôležitosť pomoci druhým ľuďom;
- vie oceniť hodnoty kresťanstva a ich princípy;
- dokáže rozlíšiť medzi sektami a cirkvami;
- sa učí vnímať bohoslužby ako dôležitú súčasť v živote kresťana;
- vie rozlíšiť rôzne svetonázory a oceňuje kresťanský pohľad na život.

Regionálna výchova a ľudová kultúra

Žiak:

- pozná tradície svojho národa a kultúry;
- pozná zvyky a tradície svojej rodiny;
- vie rozlíšiť medzi kresťanskými a inými tradíciami a zvykmi;
- pozná regionálne tradície a vie ich zdôvodniť;
- chápe význam kresťanských sviatkov a ich význam;
- pozná a vie rozlíšiť vo svojom okolí tradície náboženské a tradície ľudové.

Človek a hodnoty

NÁBOŽENSKÁ VÝCHOVA/NÁBOŽENSTVO REFORMOVANÁ KRESŤANSKÁ CIRKEV NA SLOVENSKU

Výkonové štandardy pre 1. cyklus

Žiak v škole začína novú etapu svojho života, dokáže žasnúť nad stvoreným svetom a teší sa zo zázrakov, ktoré môže objaviť v prírode. Cez prirodzenú rodinu a svet postupne objavuje pravdy o Bohu Otcovi Stvoriteľovi a spoznáva život Ježiša, Božieho Syna. Žiak cez biblické príbehy Starého i Nového zákona vie pomenovať základné prvky mravného konania. Keďže viera je odpoveďou na počuté Božie slovo, žiak postupne prechádza od viery prirodzenej k viere nadprirodzenej. Konfrontuje svoje postoje s Božimi príkazami a kriticky prehodnocuje svoje správanie. Osvojuje si, že je na dlani Boha, že je s Ním na ceste a má radosť z toho, že je obklopený vykupiteľskou láskou.

Žiak:

- vníma, že na svete nie je sám, má rodinu a kamarátov, ale patrí aj do Božej rodiny – Reformovanej kresťanskej cirkvi, a rozvíja svoju vnímavosť pre potreby blížneho a všima si, kto v jeho okolí potrebuje pomoc.
- vníma vieru ako súčasť svojho života a uvedie príklad viery prirodzenej i nadprirodzenej.
- si osvojuje základné kresťanské modlitby a vlastnými slovami sformuluje jednoduché modlitby.
- si formuje návyk pravidelnej modlitby a dokáže svojimi slovami ďakovať za svoj život a rodinu.
- si osvojuje a reprodukuje biblické príbehy Starého a Nového zákona.
- spoznáva príbehy biblických postáv, ktoré sú pre neho vzorom viery v Boha a vie ich reprodukovať.
- objavuje výnimočnosť Ježiša Božieho Syna cez zázraky, ktoré konal.
- chápe spojitosť medzi Poslednou večerou, obetou na kríži a sviatosťami (svätý krst a večera Pánova).
- vie pomenovať svoje dary a schopnosti a uvedie príklad, ako ich dokáže využiť aj pre iných.
- slávi nedeľu a ostatné cirkevné sviatky ako osobitný deň spolu s rodinou a v cirkevnom spoločenstve.
- konfrontuje a prehodnocuje svoje správanie pri spytovaní svedomia.
- je ochotný v konfliktných situáciách odpustiť tým, ktorí mu ublížili.

Človek a hodnoty

Obsahový štandard pre 1. cyklus

Svet, v ktorom žijem
Boh je Otec a ja som Božie dieťa
Ježišov príchod na svet
Ježišove zázraky
Božia rodina – Cirkev
Boh sa prihovára ľuďom
Ježiš ohlasuje radostnú zvesť
Nasledovanie Ježiša
Ježišovo utrpenie, smrť a zmŕtvychvstanie
Patríme do Reformovanej kresťanskej cirkvi
Komunikujeme v modlitbe
Potrebujem vieru
Boh pôsobí aj cez sviatosti
Boh uzatvára so svojím ľuďom zmluvu
Človek neposlúchol Boha
Láska milosrdného Otca
Pozvanie na hostinu
S Ježišom na ceste

Výkonové štandardy pre 2. cyklus

Žiak prehlbuje svoj vzťah a dôveru v Boha a vie ho objavovať v konkrétnych každodenných situáciách – v rodine, v škole, v rôznych udalostiach atď. Žiak si prehlbuje vedomosti v poznávaní sviatostí a je motivovaný k modlitbe. Uskutočňuje príkaz lásky v každodennom živote a rozvíja prosociálnosť, morálne myslenie vo svetle evanjelia a konania podľa vzoru Krista. Skúmaním a poznávaním Božieho slova prehlbuje svoj vzťah k Bohu. Sväté písmo mu môže pomôcť hľadať odpovede na rôzne otázky o Bohu Otcovi a Stvoriteľovi, ktorý buduje s človekom vzťah. Ten rastie a upevňuje sa prostredníctvom modlitby v rodine i v spoločenstve Reformovanej kresťanskej cirkvi. Uvedomuje si, že Trojjediný Boh je jeho Kráľom, v ňom sa rozhoduje a On je jeho večným Svetlom.

Žiak:

- vymenuje, aké dary a talenty dostal od Boha ako dar a uvedie príklad, ako ich dokáže využiť aj pre iných.
- vníma Bibliu nie ako ľudské, ale ako Božie slovo, cez ktoré sa nám Boh prihovára.
- vymenuje základné delenie Svätého písma, orientuje sa vo Svätom písme a podľa súradníc dokáže nájsť zadaný text.
- konfrontuje svoju vieru s vierou biblických postáv.

Človek a hodnoty

- vymenuje a jednoducho vysvetlí Božie atribúty.
- charakterizuje liturgický rok, vymenuje jednotlivé liturgické obdobia a popíše symboly liturgických období.
- si uvedomuje potrebu modlitby pre svoj život a vie ju zdôvodniť.
- si osvojuje rôzne formy modlitby ako súčasť svojho náboženského života.
- opíše slávenie nedele a ďalších sviatkov a prežívanie chvíľ modlitby vo svojej rodine.
- prejaví záujem o spoločnú modlitbu, do ktorej sa aktívne zapojí.

Obsahový štandard pre 2. cyklus

Dôvera v Boha
Ľudia, ktorí verili Bohu
Boh sa stará o svoj ľud
Hlavné prikázanie
Láska k Bohu a k blížnemu
Láska k sebe samému
Sviatosti
Liturgický rok
Verím v jedného Boha
Biblia – kniha kníh
Krajina, v ktorej žil Ježiš
Človek sa rozpráva s Bohom
Rodina - domáca Cirkev
Modlitba v spoločenstve Cirkvi
Miesta modlitby a mimoriadnej Božej prítomnosti vo Svätom písme
Kostol – miesto stretnutia spoločenstva Cirkvi s Bohom

Výkonové štandardy pre 3. cyklus

Žiak cez texty Starého i Nového zákona spoznáva lásku Boha k človeku. Konfrontuje sa s učením a skutkami Ježiša – Božieho Syna, ktorého dielo prekvitá v Cirkvi. Táto konfrontácia pomáha žiakovi, aby sa Ježiš stal v očiach mladých postavou hodnou záujmu a nasledovania. Viera je odpoveďou na Božie slovo. Cez prirodzené skutočnosti a skúsenosti si žiak formuje osobnú vieru. Žiak sa inšpiruje rôznymi ľuďmi a ich príkladom v prežívaní viery v rôznych historických obdobiach, ale i v súčasnosti. Uvedomuje si, že žije v prítomnosti Božej prítomnosti, zdokonaľuje sa vo videní seba samého v zrkadle Božieho Slova a že ho viaže celoživotné puto k Trojjedinému Bohu a On je jeho večným Svetlom.

Žiak:

Človek a hodnoty

- si uvedomuje, že viera v Boha je prítomná medzi ľuďmi v každom čase dejín.
- rozlišuje vieru prirodzenú a nadprirodzenú a uvedie konkrétne príklady.
- stručne charakterizuje svetové náboženstvá.
- vyjadrí odlišnosti i spoločné črty kresťanstva a židovstva.
- porovná vierouku Reformovanej kresťanskej cirkvi s inými náboženstvami a uvedie, v čom je jeho hodnota a jedinečnosť.
- uvedie príklady ľudí z viacerých storočí a vysvetlí, ako im viera pomáhala v ich živote.
- poznáva štyroch evanjelistov a ich atribúty a vie jednoducho sformulovať posolstvo evanjelií pre dnešnú dobu.
- chápe a vie vysvetliť historické súvislosti v čase narodenia, účinkovania i smrti Ježiša.
- si uvedomuje, že Ježiš bol skutočnou osobou, žijúcou na tomto svete.
- reprodukuje príbehy biblických postáv a dokáže vyjadriť, ako sa prejavila sila ich viery.
- poznáva a vie vysvetliť vznik Cirkvi a charakterizuje prvé kresťanské spoločenstvo.
- rôznymi spôsobmi dokáže vyjadriť, ako sa prejavila Božia starostlivosť v živote starozákonných biblických postáv v dejinách.
- konfrontuje svoje ľudské skutky s Ježišovým konaním a uvedie príklad, v čom sa mu môže podobať.
- sa aktívne zapojí do života spoločenstva.
- sa v ťažkých životných situáciách učí dôverovať Bohu.
- pozná významných vierovyznávačov.

Obsahový štandard pre 3. cyklus

Boh vstupuje do života ľudí
Boh stvoril človeka
Evanjelium – radostná zvesť
Ježišovo verejné účinkovanie
Zázraky – znamenia Božieho kráľovstva
Utrpenie, smrť a zmŕtvychvstanie Pána Ježiša
Cirkev pokračuje aj dnes v ohlasovaní Božieho kráľovstva
Patrím do Reformovanej kresťanskej cirkvi
Veriť znamená odpovedať na Božie volanie
Veľké postavy viery
Šírenie kresťanstva v Európe
Cirkev v stredoveku
Od stredoveku až po 20. storočie
Viera v živote kresťana
Viera kresťana uprostred svetových náboženstiev

Človek a hodnoty

Hlavné prikázanie
Ježišove podobenstvá

Konkrétne vymedzenie vzťahov s inými vzdelávacími oblasťami a s prierezovými témami

Vzdelávacie oblasti

Človek a hodnoty – etická výchova

Žiak:

- hodnotí svoje správanie a správanie druhých ľudí;
- vie rozlíšiť medzi dobrom a zlom;
- chápe rozdiely medzi ľuďmi a ich kultúrou;
- dokáže riešiť etické problémy;
- pozitívne vníma svoje okolie;
- pozná dôsledky svojho správania a rozlišuje medzi jednotlivými postojmi človeka;
- pozná najväčšie sekty a ich deštruktívny vplyv na človeka a spoločnosť.

Človek a spoločnosť – vlastiveda, dejepis, geografia, občianska náuka

Žiak:

- sa orientuje v časovom rozmedzí prostredníctvom biblických príbehov;
- pozná historické udalosti doby Starej zmluvy a Novej zmluvy;
- vie historicky zdôvodniť život prvých kresťanov a ich prenasledovanie;
- spája poznatky z dejepisu a náboženskej výchovy;
- sa orientuje vo svetových náboženstvách a ich vplyve na jednotlivé krajiny;
- vie nájsť krajiny, kde sa odohrávajú hlavné historické udalosti Biblie;
- sa orientuje sa na mape;
- pozná tradície a náboženstvá jednotlivých krajín;
- vie na mape vyhľadať oblasti rôznych svetových náboženstiev.

Jazyk a komunikácia – slovenský jazyk a literatúra

Žiak:

- sa snaží čítať s porozumením;
- rozlišuje medzi bežnou literatúrou a Bibliou;
- pozná štýly komunikácie a vie komunikovať.

Matematika a práca s informáciami – informatika

Človek a hodnoty

Žiak:

- vytvára projekty prostredníctvom IKT;
- vyhľadáva na internete rôzne informácie týkajúce sa danej problematiky;
- dokáže vypracovať zadanie na počítači;
- dokáže nájsť rôzne informácie týkajúce sa Reformovanej kresťanskej cirkvi vo svete a iných kresťanských webových sídel.

Umenie a kultúra – výtvarná výchova, hudobná výchova

Žiak:

- vytvára výtvarné práce, podieľa sa na projektoch;
- dokáže vyfarbiť obrázky podľa danej témy;
- vyjadruje sa vo výtvarných prácach;
- vie znázorniť symboly a vysvetliť ich;
- dokáže znázorniť a výtvarne sa vyjadriť;
- vie zaspievať žalmy, chválospevy a mládežnícke piesne;
- pozná známe piesne zo spevníka Reformovanej kresťanskej cirkvi.

Prierezové témy

Environmentálna výchova

Žiak:

- prejavuje úctu k živým aj neživým súčasťam prírody;
- je vedený k ochrane prírody ako Božieho stvorenstva;
- oceňuje stvorenstvo a Boží poriadok vo svete;
- ochraňuje prírodu a život;
- chápe dôležitosť životného prostredia a vplyvu človeka na prírodu.

Multikultúrna výchova

Žiak:

- je vedený k tolerancii a úcte k iným ľuďom;
- chápe rôznorodosť ľudí a ich postoje;
- chápe dôležitosť kultúry v živote človeka;
- je vedený k tolerancii a úcte k iným kultúram;
- pozná kultúru Židovského národa a štátu;
- pozná kultúru národov v Starej zmluve a Novej zmluve;
- pozná kultúru rôznych národov, národností a náboženstiev;
- rozlišuje základné znaky kresťanského náboženstva a rôznych siekt;

Človek a hodnoty

- rozlišuje základné znaky svetových náboženstiev.

Osobnostný a sociálny rozvoj

Žiak:

- pozná úlohy rodiny a jej členov;
- dokáže poprosiť a poďakovať, vyjadriť svoje pocity;
- rozvíja sebareflexiu;
- rozlišuje vzťahy medzi ľuďmi a vie ich na určitej úrovni definovať;
- vie zhodnotiť svoje správanie a konanie;
- si uvedomuje hodnoty a hľadá si biblické vzory;
- oceňuje hodnotu Biblie;
- sa cvičí aktívnemu počúvaniu;
- oceňuje dôležitosť Božích prikázaní pre svoj život;
- rozlišuje medzi Božím konaním a ľudským;
- hľadá svoje vzory v biblických hrdinoch;
- rozumie princípom kresťanskej etiky a bioetiky;
- uvedomuje si hodnoty v ľudskom živote;
- si buduje osobný vzťah s Bohom;
- chápe dôležitosť pomoci druhým ľuďom;
- vie oceniť hodnoty kresťanstva a ich princípy;
- dokáže rozlíšiť medzi sektami a cirkvami;
- sa učí vnímať Služby Božie ako dôležitú súčasť v živote kresťana;
- vie rozlíšiť rôzne svetonázory a oceňuje kresťanský pohľad na život.

Regionálna výchova a ľudová kultúra

Žiak:

- pozná tradície svojho národa a kultúry;
- pozná zvyky a tradície svojej rodiny;
- vie rozlíšiť medzi kresťanskými a inými tradíciami a zvykmi;
- pozná regionálne tradície a vie ich zdôvodniť;
- chápe význam kresťanských sviatkov a ich význam;
- pozná a vie rozlíšiť vo svojom okolí tradície náboženské a národné (kultúrne).

Človek a hodnoty

NÁBOŽENSKÁ VÝCHOVA/NÁBOŽENSTVO CIRKEV BRATSKÁ V SLOVENSKEJ REPUBLIKE

Výkonové štandardy pre 1. cyklus

Žiak v škole začína novú etapu svojho života, dokáže žasnúť nad stvoreným svetom a teší sa zo zázrakov, ktoré môže objaviť v prírode. Cez rodinu a svet postupne objavuje pravdy o Bohu Otcovi Stvoriteľovi a spoznáva život Ježiša, Božieho Syna. Pomocou biblických príbehov sa učí pomenovať základné prvky mravného konania. Keďže viera je odpoveďou na počuté Božie slovo, postupne prechádza od prirodzenej viery k nadprirodzenej. Konfrontuje svoje postoje s Božími prikázaniami a kriticky prehodnocuje svoje správanie.

Žiak:

- nadobudne postoj úcty a základnej dôvery voči Bohu.
- si osvojí základný postoj úcty k cirkvi ako Božiemu plánu pre spoločenstvo ľudí.
- si osvojí postoj úcty k Biblii ako Božiemu slovu.
- si osvojí postoj úcty voči človeku stvorenému na Boží obraz a milovanému Bohom, bez ohľadu na jeho špecifiká.
- dokáže vyjadriť vlastné emócie voči Bohu a iným ľuďom.
- rozpozná potrebu ovládať svoje emócie.
- pochopí (najlepšie na základe vlastnej skúsenosti) koncepty odpustenie a milosť.
- dokáže byť empatický voči spolužiakom a ďalším ľuďom (starším/mladším, dospelým, trpiacim, chorým a ďalším skupinám ľudí).
- si dokáže priznať chybu, požiadať ľudí o odpustenie, a na druhej strane byť asertívny.

Obsahový štandard pre 1. cyklus

Biblia – kniha od Boha o Bohu

Boh ako milujúci Stvoriteľ – vznik sveta a človeka podľa Biblie

Duchovný svet – kto sú anjeli a pôvod Satana

Hriech ako prekážka medzi človekom a Bohom

Boh ako všemohúci, odpúšťajúci, trpezlivý, láskavý otec, pastier, priateľ

Základy kresťanskej etiky: láska, radosť, prajnosť, pokora, pravdivosť, trpezlivosť, ospravedlnenie sa a odpustenie

Ježiš ako milovaný Boží Syn, ktorého máme poslúchať

Ježiš ako môj Záchranca

Svätý Duch ako môj Radca

Modlitba ako rozhovor s Bohom

Človek a hodnoty

Cirkev ako spoločenstvo Božích detí

Výkonové štandardy pre 2. cyklus

Žiak prehľbuje svoj vzťah a dôveru v Boha, vníma Ho v každodenných situáciách v rodine, v škole a pod. Skúmaním a poznávaním Božieho slova nachádza odpovede na rôzne otázky o Bohu Otcovi, Ježišovi a Svätom Duchu. Je pozývaný do osobného vzťahu s Ježišom Kristom, ktorého spoznáva ako prostredníka medzi Bohom Otcom a sebou. Zároveň je povzbudzovaný budovať vzťahy v kresťanských spoločenstvách s cieľom ďalšieho duchovného a morálneho rastu vo svetle evanjelia.

Žiak:

- nadobúda postoj dôvery a úcty voči Bohu aj ľuďom.
- sa dokáže orientovať v Biblii.
- vysvetlí význam pojmov odovzdať svoje srdce Ježišovi, nasledovať Ježiša a diskutuje o nich.
- vysvetlí, kto je z pohľadu Biblie človek a akú má hodnotu.
- vysvetlí biblický pohľad na pôvod zla, hriech a na to, ako ovplyvňuje náš život.
- diskutuje o otázkach inej reality (po smrti, druhom príchode Ježiša).
- rozumie, prečo je potrebné tráviť čas v kresťanskom spoločenstve.

Obsahový štandard pre 2. cyklus

Základná orientácia v Biblii

„Kto je človek“ a „Kto som ja“ v kontexte stvorenia človeka na Boží obraz a evanjelia

Hriech ako prekážka medzi Bohom a mnou

Boh ako milujúci a odpúšťajúci Otec, ktorý sa vzdáva vlastného Syna pre nás

Znovuzrodenie, prijatie a nasledovanie Pána Ježiša

Svätý Duch ako Sprievodca a Učiteľ

Kresťanské spoločenstvá ako rodiny s rôznymi zvykmi v rámci veľkej Ježišovej rodiny (cirkvi), pozitívny prístup k rôznosti, vzájomná úcta

Nebo a peklo, večný život

Kresťanská etika

Hriech ako správanie, ktoré ubližuje nám aj iným

Rôzne morálne dilemy prostredníctvom biblických príbehov v knihe Genesis

Ospravedlnenie, odpustenie, nastavenie hraníc, obnovenie dôvery

Človek a hodnoty

Výkonové štandardy pre 3. cyklus

Žiak je pozvaný prehľbovať svoj vzťah s Bohom, je pozvaný kriticky myslieť, nebať sa klásť rôzne otázky, nebať sa pochybovať. Učí sa hľadať odpovede na svoje otázky a otázky iných v Biblii. Poznáva Boha rovnako ako všemocného Pána, autoritu, ako láskavého Otca, ktorého milosť neprestáva. Učí sa porozumieť Desiatim Božím prikázaniam ako prikázaniam z Božej lásky, pre ochranu človeka a sveta. Spoznáva realitu svojej hriechnosti a potrebu Ježišovej obete pre svoj život.

Žiak:

- nadobúda postoj dôvery a úcty voči Bohu aj ľuďom.
- vie sa bez problémov orientovať v Biblii.
- vysvetlí základné atribúty Božej Trojice.
- vysvetlí a diskutuje význam pojmov znovuzrodenie, spasenie, krst, kresťan.
- vysvetlí, kto je z pohľadu Biblie človek a akú má hodnotu.
- vysvetlí biblický pohľad na pôvod zla, hriech a na to, ako ovplyvňuje náš život.
- poukazuje na možnosť víťaziť nad hriechom prostredníctvom pomoci Ducha Svätého.
- diskutuje o otázkach inej reality (po smrti, druhom príchode Ježiša).
- diskutuje o existencii rôznych kresťanských cirkví, vníma ich ako jednu Božiu rodinu s rôznymi špecifickými zameraniami.
- uvedomuje si dôležitosť byť súčasťou skupiny veriacich v prípade nasledovania Ježiša Krista.
- aplikuje získané poznanie v oblasti viery, vzdelávania, etiky, sociálnych vzťahov a pod. v praktickom živote.

Obsahový štandard pre 3. cyklus

Biblia ako príbeh záchrany
Desať Božích prikázaní ako hranice Božej ochrany
Zmysel môjho života
Ježiš ako Boh, ktorý sa obetoval, aby som ja mohol byť zachránený
Milosť, odpustenie, znovuzrodenie
Krst, jeho význam a rôzne praktiky v kresťanstve
Svätý Duch ako Boh, kto ma učí žiť víťazný život
Druhý príchod Ježiša, nebo a peklo
Božia láska v utrpení
Utrpenie ako dôsledok hriechu a Božia milosť
Utrpenie ako Božia škola/skúška a Božie vystrojenie do väčších vecí
Utrpenie kvôli viere v Boha a Božia odmena

Človek a hodnoty

Ovocie Ducha Svätého
Dary Ducha Svätého
Spoločenstvo veriacich – dôležitosť podpory
Príprava na dospelosť, vzťahy medzi chlapcami a dievčatami, vernosť, hodnota záväzku

Konkrétne vymedzenie vzťahov s inými vzdelávacími oblasťami a s prierezovými témami

Vzdelávacie oblasti

Človek a hodnoty – etická výchova

Žiak:

- hodnotí svoje správanie a správanie druhých ľudí;
- vie rozlíšiť medzi dobrom a zlom;
- chápe rozdiely medzi ľuďmi a ich kultúrou;
- dokáže riešiť etické problémy;
- pozitívne vníma svoje okolie;
- pozná dôsledky svojho správania a rozlišuje medzi jednotlivými postojmi človeka;
- pozná najväčšie sekty a ich vplyv na človeka a spoločnosť.

Človek a spoločnosť – vlastiveda, dejepis, geografia, občianska náuka

Žiak:

- sa orientuje v časovom rozmedzí prostredníctvom biblických príbehov;
- pozná historické udalosti doby Starej zmluvy a Novej zmluvy;
- vie historicky zdôvodniť život prvých kresťanov a ich prenasledovanie;
- spája poznatky z dejepisu a náboženskej výchovy;
- sa orientuje vo svetových náboženstvách a ich vplyve na jednotlivé krajiny;
- vie nájsť krajiny, kde sa odohrávajú hlavné historické udalosti Biblie;
- sa orientuje sa na mape;
- pozná tradície a náboženstvá jednotlivých krajín;
- vie na mape vyhľadať oblasti rôznych svetových náboženstiev.

Jazyk a komunikácia – slovenský jazyk a literatúra

Žiak:

- sa snaží čítať s porozumením;
- rozlišuje medzi bežnou literatúrou a Bibliou;

Človek a hodnoty

- pozná štýly komunikácie a vie komunikovať.

Matematika a práca s informáciami – informatika

Žiak:

- vytvára projekty prostredníctvom IKT;
- vyhľadáva na internete rôzne informácie týkajúce sa danej problematiky;
- dokáže vypracovať zadanie na počítači;
- dokáže nájsť rôzne informácie týkajúce aj iných kresťanských webových sídel.

Umenie a kultúra – výtvarná výchova, hudobná výchova

Žiak:

- vytvára výtvarné práce, podieľa sa na projektoch;
- dokáže vyfarbiť obrázky podľa danej témy;
- vyjadruje sa vo výtvarných prácach;
- vie znázorniť symboly a vysvetliť ich;
- dokáže znázorniť a výtvarne sa vyjadriť;
- vie zaspievať detské piesne;
- pozná známe piesne zo spevníka.

Prierezové témy

Environmentálna výchova

Žiak:

- prejavuje úctu k živým aj neživým súčasťam prírody;
- je vedený k ochrane prírody ako Božieho stvorenstva;
- oceňuje stvorenstvo a Boží poriadok vo svete;
- ochraňuje prírodu a život;
- chápe dôležitosť životného prostredia a vplyvu človeka na prírodu.

Multikultúrna výchova

Žiak:

- je vedený k tolerancii a úcte k iným ľuďom;
- chápe rôznorodosť ľudí a ich postoje;
- chápe dôležitosť kultúry v živote človeka;
- je vedený k tolerancii a úcte k iným kultúram;
- pozná kultúru Izraelcov;

Človek a hodnoty

- pozná kultúru národov v Starej zmluve a Novej zmluve;
- pozná kultúru rôznych národov, národností a náboženstiev;
- rozlišuje základné znaky kresťanského náboženstva a rôznych siekt;
- rozlišuje základné znaky svetových náboženstiev.

Osobnostný a sociálny rozvoj

Žiak:

- pozná úlohy rodiny a jej členov;
- dokáže poprosiť a poďakovať, vyjadriť svoje pocity;
- rozvíja sebareflexiu;
- rozlišuje vzťahy medzi ľuďmi a vie ich na určitej úrovni definovať;
- vie zhodnotiť svoje správanie a konanie;
- si uvedomuje hodnoty a hľadá si biblické vzory; oceňuje hodnotu Biblie;
- sa cvičí aktívnemu počúvaniu;
- oceňuje dôležitosť Dekalógu pre svoj život;
- rozlišuje medzi Božím konaním a ľudským;
- hľadá svoje vzory v biblických hrdinoch;
- rozumie princípom kresťanskej etiky;
- uvedomuje si hodnoty v ľudskom živote;
- si buduje osobný vzťah s Bohom;
- chápe dôležitosť pomoci druhým ľuďom;
- vie oceniť hodnoty kresťanstva a ich princípy;
- dokáže rozlíšiť medzi sektami a cirkvami;
- sa učí vnímať Služby Božie ako dôležitú súčasť v živote kresťana;
- vie rozlíšiť rôzne svetonázory a oceňuje kresťanský pohľad na život.

Regionálna výchova a ľudová kultúra

Žiak:

- pozná tradície svojho národa a kultúry; pozná zvyky a tradície svojej rodiny;
- vie rozlíšiť medzi kresťanskými a inými tradíciami a zvykmi;
- pozná regionálne tradície a vie ich zdôvodniť;
- chápe význam kresťanských sviatkov a ich význam;
- pozná a vie rozlíšiť vo svojom okolí tradície náboženské a národné (kultúrne).